

DUNÁNTULI PROTESTANS KÖZLÖNY

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI SZAKLAP.

A TUDOMÁNY ÉS KÖZIGAZGATÁS KÖRÉBŐL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Győr-Ujváros, fő-utca 9. szám. Lap szellemi és anyagi részét illető minden ügy ide intézendő. Kéziratok nem adátnak vissza.	ELŐFIZETÉSI ÁRAK: postán küldve vagy helyben házhoz hordva Egész évre 4 frt Fél évre 2 frt Negyedévre 1 frt	HIRDETÉSEK lehetőleg jutányosan közölt: tnek, többszöri hirtetésnél totómes árengé mánynyel. Nyilttör soronkint 5 krajeárjával számíttatik.
--	--	---

Rudolf trónörökös meghalt!

Folyó évi január hó 30-án d. u. 5 órakor azon rémhír futotta be az országot, hogy Rudolf trónörökös Meyerlingben egy vadászat alkalmával véletlenül agyonlövetett s azonnal meghalt; a későbben érkezett hírek egészen eltértek egymástól; egyik verzió szerint egy rohamosan fellépett szivgöres oltotta ki a fejedelmi sarj életét, a másik verzió pedig azt jelentette, hogy estve még kedélyesen vacsorált a trónörökös a vadászatra meghívott társasággal s reggel ágyában egyik hír szerint átlótt mellel, másik hír szerint szivgörcsben meghalva találtatott.

Minden kétséget kizárólag konstatáltatik az a hír, hogy a trónörökös már hetek óta egészségi állapotának komoly megrendüléséről, rossz szullétről panaszkodott s többek előtt tette azon nyilatkozatot, miszerint oly rosszul érzi magát, hogy talán pár napig sem fog élni.

Emberi természetünkben rejlik az, hogy az ember minden eseménynek okát, eredetét szereti fűrkészni. Tűzvész alkalmával mindenki azt kérdezi, hogyan eredt, miből származott a veszedelem, hol lobbant ki a tűz, honnan jövő légáram emelte óriás oszlopokká a pusztító lángokat. Mikor zivatar dul a természetben s égbe nyuló büszke tölgyeket csavar ki a szélvész tövestől, az emberi szellem azt fűrkészzi, honnan zudult, micsoda bőszerővel hathatott a vihar, mely a büszke tölgyet, a bérz koronáját, a vidék szépségét kidöntötte.

Ezen szokásnak hódol meg a társadalom jelenleg is, midőn a trónörökös ravatala felett a csapás eredetét fűrkészzi, s azután tudakozódik mindenki, honnan sujtotta e csapás a két állam népét, az uralkodó családot, az egyetlen fiát, bálványozó szeretettel csüngő királyi édes apát és királyi édes anyát?!

Mi nem kutatjuk az országokat ért csapás eredetét, nem keressük e küzdelemvihart, vagy annak eredetét, mely a nemes sarj életét oly váratlanul 30 éves korában, a férfikor aranyidejében kioltotta, csak megállunk néma fájdalommal a ravatal mellett, könnyeinket vegyítjük a legdrágább kincseket elvesztett szülőkkel, együtt sirunk az özvegységre jutott királyi nővel, s azzal a kedves kis gyermekkel, a trónörökös egyetlen leánykájával, ki oly korán oly megdöbbentő módon jutott árvaságra. Óh mert a trón fénye sem képes elnémitani az árvasziv fájdalmát, s a bíboros sors rózsái közül is kísértelik az özvegység és árvaság gyásza.

Nekünk magyaroknak különösen van okunk a gyászra és fájdalomra, mert az elhunyt trónörökös birt mindazon tulajdonokkal kiváló talentumai mellett, melyek őt a magyar nemzet előtt kedvessé tették; nemcsak hiba nélkül beszélt zengzetes nyelvünket, hanem szabatosan irt is azon, s szellemi műveiben a magyar irodalom terén is fényes oszlopot emelt nevének és emlékének. A nyelv egy aranykulcs minden nem-

zet szívéhez és a trónörökös birta ezen varázskulcsot, mellyel nemzetünk szerető szívének temploma már régen megnyilt ő előtt magasztos várakozással, jogosult és fényes reményekkel csüngött rajta az egész nemzet.

S íme a szép remények aranyvárai egyszerre ledőltek, s romjai alá temették azon nemes életet, melyre egy egész ország, egy dicső nemzet tekintett szeretettel. Bizonyára csak felháborodott szíve fájdalomának ad a magyar nemzet kifejezést, midőn azt kérdezi a szent íróval „Van-e olyan bánat, mint a mi bánatunk, oda a mi fejünknek koronája, jaj minékünk“!

És a nemzet reményei nem valának üres ábrándok, reális alappal bírtak azok a trónörökös kimagasló szellemi tulajdonaiban, képességeiben. Szakértők mondják, hogy mint katona is a hadi tudományokban kitűnő és szép reményekre jogosító jártassággal bírt, ami nagy dolog, ha majd felkelnek és viharrá nőnek azon apró felhők, melyek most a láthatár párkányain csendesen ülnek. E tekintetben is lehullott tehát a magasból reményeinknek fénylő csillaga.

De különösen a trónörökösnek nemes szíve, magas röptű szel eme, irodalmi munkálkodása, tehát tudományos képzettsége valának azon drága kincsek, melyek az elhunyt férfit egy boldogabb jövő zálogává és a monarchia népeinek büszkeségeivé avatták.

Valóban a legfájdalmasabban érinti a népek szívét annak tudata, hogy egy nagy és nemes szellem költözött el körükből Rudolf trónörökösnek váratlanul bekövetkezett gyászos elhunytával.

A magasból lehullott csillag egy fényövet hagy hátra maga után, ily fényöv gyanánt marad meg közöttünk is e korán elhunyt trónörökösnek áldott emlékezete. Ő itt hagyott bennünket, de szelleme szebb hazába szállt égi nemtőként örködni és virrasztani az árván hagyott népek felett.

Legyen a dicső férfinak, — a korán letört királyi sarjnak emléke örökre áldott közöttünk!

A trónörökös halálának oka.

A hivatalos lap a „Budapesti Közlöny“ pénteki száma erre vonatkozólag következőket írja:

„Az ő cs. és kir. fensége Rudolf főherceg trónörökös elhunytának lesújtó eseményéről általunk tegnap közölt adatok, a magas elhunyt legközelebbi környezetének a végzetterhes esemény kábitó benyomása alatt szerzett első észleleteire voltak alapítva. A környezet, miután a hálószoza ajtaja feltörtetett, ő cs. és kir. fenségét élettelenül találta s ezen első benyomásra támaszkodtak aztán a Bécsbe érkezett jelentések, valamint az a feltevés is, hogy a halált szív-szélhűdés okozta.

A jelenvoltak sürgős táviratban kérték Mayerlingbe dr. Widerhofer udvari tanácsost, ki ennek következtében a legközelebbi vonattal azonnal oda sietett.

A haladéktalanul megejtett vizsgálat alkalmával dr. Widerhofer megállapította, hogy a boldogultnak fején egy meglehetősen nagy seb van, a koponyafalnak és koponyacsontok nagyobb kiterjedésű leválásával, melynek rögtön halált kellett előidéznie s amely **lösebnak** ismertetett fel. Az ágy mellett, a jobbkéznek közvetlen közelében megtalálták a kilőtt revolvért s a fegyver helyzete semmi kétséget sem hagyott fenn arra nézve, hogy a halál **önkezüleg** okoztatott.

Az a körülmény, hogy ő cs. és kir. fenségének szolgálzatmestere a melléképületekben volt elhelyezve és hogy a boldogult mellé beszozott szolgálta vadászat megrendelése végett ő fensége parancsára a házat rövid időre elhagyta volt, érthetővé teszi, hogy a lövés durranását senki sem hallotta.

A haladéktalanul Meyerlingbe kiküldött s a fennálló szabályok szerint megalakított bizottságnak feladatát képezte a tényállást s a mellékkörülményeket jegyzőkönyvbe venni.

El nem hallgathatjuk, hogy ő cs. és kir. fensége közvetlen környezetéből többen az utolsó hetekben a beteges idegizgatottságnak gyakori tüneteit észlelték rajta, úgy hogy azon nézethez kell ragaszkodni, hogy e borzasztó esemény pillanatnyi elmezavarnak volt kifolyása. Ezenkívül megemlítjük azt is, hogy ő cs. és kir. fensége egy idő óta gyakran panaszkodott főfájásról, melyet ő maga annak tulajdonított, hogy mult ősszel lovával elbukott; ez a bal eset azonban ő cs. és kir. fenségének határozott parancsára, annak idejében titokban tartatott.“

Csitt!

(Válaszul a „Lassan Páter a kereszttel“ című cikkre.)

A polgárdi eset szellőztetésével Szücs Dezső urnak — úgy látszik — a tyukszemére léptem; mert eszeveszetten kiáltozik és fenyegetődik.

Csendesebben gyermekem, csendesebben!

„Nem vagyok én oka semminek!“ A papa meg az „onkli“ oka mindennek: miért nem ültek úgy, mint más ember szokott, miért rakták szét és nyújtogatták ki lábaikat annyira, hogy a járóknek okvetlen meg kellett abban ütközniök.

El nem fogult s természetes gondolkodók előtt nincs abban semmi rossz, ha a visszaéléseket megírjuk. Sőt az volna nagyon szomorú dolog, ha a társaság garázdálkodóit senki sem merné figyelmeztetni: „viseljék önök magukat tisztességesen!“ Még szomorúbb volna, ha egyháztársadalmi bajainkról vagy egyáltalán nem, vagy csak úgy volna szabad szólni, ahogy a papa, vagy a nagybácsinak tetszik. Hisz ép az volt a polgárdi ügynél a veszedelem, hogy oly sokáig hallgattak, vagy legalább csak sugdostak azok, akiknek szólniök s a háztetőkről is kiáltaniok kellett volna.

És most, hogy megkondult a harang s megy a szomorú temetési menet: ön haragszik és szidja Páter Pétert, a ki a kereszttel viszi; holott azokra kellene neheztelnie, kik miatt a temetés történik. E sajtósági temperamentum után következtetve, föl kell tennünk, hogy adandó alkalommal — quod Deus overtat! — a csajági harangozót elcsapná ön, amiért tüzet jelzett, a helyett, hogy ama boldogtalanokat kárhoztatná, kiknek gondatlansága, ügyetlensége, vagy tán rosszindulata miatt a tűzveszély támadt. Vész idején nem azt fürkészsztük: ki verte félre a harangot? hanem sietünk oltani. Ön nem olt, de szelet csinál. Nem kiment, de beljebb mártja a szegény papát és onklit. Elmondja, bizonyosságot tesz róluk, hogy azok mind a ketten „erős férfiak“, hadakozásra termettek, vasvesszősek. Sejteti engedi, hogy tetszik önnek az ő viselkedésük, s hogy hasonló esetben ön is úgy cselekednék; a papi virtust ön is a külső tekintélyeskedésekben, jogainak, elveinek mindenáron — ha kell még ököllel is — megvédésé-

ben s nem a jézusi szelidség, alázatosság és szeretetben helyeztetni.

Ne menjen ön, az égre kérem, ez áleszménykép után! Azon ösvényen lehet, hogy nagy félelmes tekintélylé nővi ön ki magát, sőt történelmi nevezetességre is emelkedend; de — tessék emlékezni rá — nem gyülekezete, nem a Dunántúli kerület javára s dicsőségére.

Mi nem irigyeljük senkitől az olyan dicsőséget és tekintélyt. És mi nem gyűlöljük sem a papát sem a nagy bácsit; sőt sajnáljuk őket ama szomorú eset miatt, melybe keverték magukat a papi s esperesi hivatás fonák felfogása miatt. Nem odicem s még kevésbé kenyérrigység beszél belőlünk, tudván, hogy jobb a fekete kenyér békességgel, mint a hizlalt tulkok kövére, melylyel nagyon háborúság. Ámde az ő érdekükért takargatni sem akartuk azt a nagy hibájukat, melylyel megteremtették Polgárdin az unitárius gyülekezetet, az ön által oly kitűnőnek és oly buzgónak ösmertetett és vallott reformátusokból. Ha a polgárdi gyülekezet indifferens, hideg, sőt vallástalan nép volna. (a melynek mi gondoltuk): míg nem volna oly nagy horderejű a lelkész és esperes tapsusa; de mikor ön bizonyítja, hogy a polgárdi nép mily buzgó, vallását, egyházát, papját tisztelő és szerető: akkor hül el az emberben a vér, elgondolva, hogy mily kegyetlen erőszak és rázkódásnak kellett annak lenni, mely az ily sziklán épült házat is rombadönti.

Ez tény, melyet a ker. consistórium — mint az e közlönnyel tudósításából világosan — constatált. Most már következik, legalább az ön felfogásából ítélve, hogy rontson neki ön a consistóriumnak s fenyegetse meg az ez ügyben összeülendő delegált bíróságot.

Részemről, mivel ez ügy elbírálás alatt áll, annak lényege és érdekében szólni, most ildomtalannak tartom. Személyeskedni és fenyegetőzni pedig a „fekete levesekkel, pedig szánandóan nevetséges. Mert a hátralevő s felszolgáló „fekete leves“ azt teszi, hogy még ezután fog kirukkolni a papa, meg a nagy báci. S lehet gyanítani, hogy ha a kis medvebocs is így tud üvöltöni, hogy dörmögnek majd az öregek! Akármint dörmögjenek, annyi bizonyos, hogy a medvék a polgárdi méhkast

feldöntötték s abból a méhesaládot szétriesztották — egy kis édességért, egy kis mézért! De hát indul ellenök a vadászat, csitt! várjuk el esőndben az eredményt. Ismételve kijelentem, hogy — miután a dolog érdekéhez szólni most ildomtalanság; személyeskedni pedig épen nem kívánok, a további, ez ügyre vonatkozó s kilátásba helyezett felszólalásokra reflektálni nem fogok.

Mindenekutána kegyelem légyen mindnyájan, tiveletek, mind az időknek végéig, azaz a polgárdi ügy eldöltéig. Amen.

Páter Péter.

Főtiszteletű Pap Gábor ev. ref. püspök ur körutja Hont és Nógrádvarmegyékben.

Losoncyról október hó 15-én hétfőn reggel 9 órakor távozott el Főtiszteletű Pap Gábor püspök ur: Vályi Lajos egyházkerületi főjegyző s Nagy Gedeon drégelpalánki esperes urak kíséretében. Bpestre d. u. 1/4 2 órakor érkeztek; a központi pályaudvarba, — egy elsőosztályu kocsiából kiszállván, nyomban áthajtatnak az osztr. állami vasutak indóházához. D. u. 4 óráig kellett várni a Nagy-Maros felé induló omnibus vonatra, hová 6 óra körül történt a megérkezés.

Nagy-Maros m. várost, mintegy 4000 lélek lakja, — kik közül a református vallásnak mintegy 170 lelket számlálnak. A lakosság német ajku s így a magyarság öreiként szerepelnek hitsorsosaink.

Az utcza során nagynéptömeg csoportosult s élénk figyelem és kíváncsisággal leste a református püspököt. A perronon helyi jegyző Tek. Bruckner Ferencz ur üdvözölte a község nevében püspök urat; mire szívesen hangzott a köszönő válasz. Ekkor a várónép csoportjából előlépett Hontvarmegye szobi járásának főszolgabirája tek. Nigrovics Bertalan ur; s megyéje nevében igaz öröm és tisztelettel köszöntötte, a mély vallásosság és önzetlen hazafiságaról egyaránt ösmeretes főpásztort.

Erre püspök ur, látható megindultsággal fordult a nép felé s az önála ismeretes mély érze-

lem és lelkesülés hangján szólott a szavait figyelve váró tisztelgőkhöz; s szólván: a türelem, a béke, az egyetértés s a haza iránti szent szeretet magasztos érzelmeiről, — a szivből jött és szivhez szállt szavak elhangzása után harsány lelkesüléssel éljenzett ifju és agg egyaránt! S hallani lehetett az idegen ajku és vallásu nép rokonszenves nyilatkozatait itt és ott, melyek melyek mind dicsőítések valának a kálvinista püspökre.

A helyi — jólszervezett, fuvóhangszereken játszó zenekar, s a nép éljenei kíséretében indult meg a menet a reform. paplakra.

Itt a presbiterium tagjaival, Tiszt Nagy Lajos helybeli lelkész ur üdvözölte püspökét; s szólván arról, hogy a gyülekezet bár a csapások folytán nyomasztó anyagi gondok terhe alatt nyög s tengeti életét s félni lehet, hogy ma-holnap egyházköztségünk itt nem lesz, de a kik még vannak akik még élnek szivből örülnek e püspöki látogatásnak s örömmel adnak kifejezést szeretet és tiszteletüknek.

Magvas, buzditó és lelkesítő volt a püspök ur válasza! Az a nép — ugymond — melyet a sors sulytó keze ha meglátogatott is csapásival; az a nép, ha a tudományokat ápolja, ha szorgalmában lankadatlan, ha él keblében a vallásosság, a hit, a tiszta erkölcs és a haza iránti lángoló szeretet, az a nép nem vész el! Azt a népet Isten nem hagyhatja el és nem is fogja elhagyni.

Este jegyző ur házában volt kedélyes vacsora.

Másnap pedig — isteni tisztelet után — az egyház látogatás ejtetett meg. Ebéd után pontban 3 órakor Szokolára indult püspök ur és kísérete.

Szokola község határán, a községi előljárók várakoztak, élükön derék körjegyzőjük tek. Bori Tivadar urral; ki is a község nevében üdvözölte püspök urat szivből jött szavakban.

Püspök ur a figyelemért elismerő köszönetét fejezvé ki, a menet elől lovas bandériummal — közeledett Szokola községhez.

Tarack lövések és harangzugások között érkeztek meg a reform. paplakra. Itt, az agg pásztor, nt. Kálniczky Pál ur fogadta püspökét; az öreg ember szavai könnyeket fakasztának

mindenek szemében. Szives és melegen válaszolt püspök ur is: mely után a szelid és nemes jó-ságu nő, a lelkészné urnó nyujtotta át szeretete és ragaszkodásának jeléül virágkoszorut. Szives örömmel mon lott köszönetet püspök ur a kedves figyelemért.

Este a lelkészlakon elköltött vacsora után — nyugalomra térvén püspök ur, — a társaság tagjai, a magyaros szivességről, széles körben ismét helybeli jegyző házában jöttek össze s a kedélyes együttlét elhuzódott a késő éjji órákba.

Másnap reggel isteni tisztelet volt; mely alkalommal püspök ur szólott a szent gyüleke-zethez buzdító lelkesítő és serkentő szavakkal; meglátogatta ezután az iskolát, majd az egyház látogatást tartotta meg.

Kedélyes ebéd után, — hol a szellemes felkészöntők nem hiányoztak! — d. u. pont 3 órakor a nógrád verőcei ev. ref. egyház látogatására indult püspök ur és kísérete,

Oroszi Jenő,
ref. lelk.

(Folyt köv.)

Gyászbeszéd

Pap Zsigmond császári ev. ref. lelkész neje: született Szöllösi Zsófia 54 éves nő felett. 1889. év jan. 29.

Sz. t. gy! E sötét koporsó mellől, melyben egy szeretett feleség, jó édes anya, a nőiség valódi diszpeldánya aluszsa mély, halálos álmát, hogy e földön nyert érdem-koszorúja annál fényesebb világításban ragyogjon, s emlékezete annál boldogítóbb áldásban maradjon közöttünk elköltözése után is: szükség figyelmeteket néhány pillanatra vissza vinnem az emberiség rég letűnt gyermekkorára, azon szüziestiszta arany időkora, midőn még a kijelentett vallás Jézus szent evangélioma nem világított a földön, már akkor általános volt a hit, a meggyőződés, hanem még ennek volt egy g e n i u s a, j ó s z e l l e m e, ő r z ő a n g y a l a, ki létele első pillanatától fogva a sziv utolsó dobbanásáig vele volt, örködött felette s jelenlétének észrevehető jeleit mutatta az élet minden változásaiban!

Haladt az idő, fejlődött az emberiség, tisztultak az eszmék, a vallásos nézetek, világosabb látás, magasabb meggyőződés támadt a keblekben, felsütött Jézus evangéliomának fénysugára, de ama gyermekded hit tovább is megmaradt, hogy van az embernek általában egy ő r z ő a n g y a l a mely vele van, kíséri őtet az élet minden utáiban, megosztja vele az örömet, a jólétet, a boldogságot, mint szintén a bajt, szenvedéseket, bánatot

és keserőséget, figyelmezteti a veszélyre s meg is óvja azoktól.

Ez eszme ott szerepel a Jézus fogantatásánál, születésénél, ott áll, ott virraszt a bölcső mellett, hogy megmentse őtet a vérengző Heródes fegyverétől, s a még azután is utána leselkedő, életére tört ellenség ártalmaitól. Sőt annyira általános volt e hit, e meggyőződés, hogy még az Isten is ezek által adta tudtára az emberiségnek akaratát, törvényét, különösen az ó-testamentomi kegyes atyák, a próféták s más nevezetesebb férfiak életében ott látjuk, ott találjuk a védszellemeket, az angyalokat, mint az Istenség hírnökeit, mint közbenjárókat, mint védőket.

És ma, ez előhaladott korban, midőn az evangéliomi világosság fénysugára özönl el az egész föld kerekességét, melegíti a kebleket, az ismeretek, a tudomány és bölcsesség egész tárházává teszi a lelkeket, — ma nyomaira sem akadunk e hitnek, vagy talán nincs is arra már ma semmi szükségünk, hogy ily őrző angyalok legyenek mellettünk? hisz ma már mindenütt örömvirágok teremnek számunkra, rózsákkal hintvük utaink, — boldogság forrása az élet, s nevérol sem ismerjük a gyötrelmeket, a fájdalmat és keserőséget? ? . . .

De igen! ezek a védszellemek, ezek az őrző angyalok itt vannak ma is mellettünk, csak hogy nem oly alakban, nem oly minőségben, mint hajdan valának, — szükségünk is van rájuk, erejükre, hatalmokra, befolyásukra, védelmükre, — különben lerokkadnánk az élet terhei alatt, pályánk egész folyama kietlen s pusztává válnék s tövései megölnének idejekorán.

És ti kérdeitek, kik legyenek hát ma a mi őrző angyalaink? Nem mások k. a. mint a mi jó és gondos feleségeink!!

Mert ha elgondoljuk a munkakört, a hivatást, melyben ők élnek, mely egész világukat alkotja, — felyül áll minden bizonyágon, hogy a jó nő őrző angyala házában, őrző angyala családjának.

Igen is, a jó nő őrző angyala házában, mert a munkakört, mit hivatásul rendelt a teremtő, angyali pontossággal, el nem fáradó szorgalommal tölti be. A reggel kora óráitól késő estvéig mely sok munka, mely sok teljesíteni való váraozik rája, és az mind pontosan elvégezve, hiven teljesítve van a legparányibb legaprólékosabb dologtól kezdve a legnagyobbig, — figyelmét semmi ki nem kerüli, teljesítetlen nem marad, — s a pratlan női ügyesség, tisztaságot, rendet varázsol elő mindenütt, szorgalmára felvirul az élet, a jólét, és boldogság forrása felpatazkzik, s öröm és meglegedés tanýázik háza minden szegletében.

A jó nő őrző angyala férjének, mert szerelme tiszta, hűsége törhetetlen, jósága örök és változhatatlan! Igen! hozzon bár a sors szükségét vagy nyomoruságot a szorgalom és munkásságért, seperjék el bár ádáz csapások a jövő reményeit, melyeket a tiszta meglegedés és boldogság alaptényezői, — kövesse bár méltatlanság, vagy elmellőztetés a hivatal terheinek az önfeláldozásig buzgó

emelését, a tiszta szerelem hevében megtompul azok éle, elvész romboló hatalma s épen marad a meglepés és változhatatlan boldogság.

Vagy ha előjönnek az élet kísértetei, a csábítás ördögei, melyek az életben oly buján tenyészve, zsákmányt keresnek, megszegyenitve visszaüzetnek az oltártól, melyen a női hűség Vesta tüze ég! És végre ha irigység, rosz akarat, kajánság próbálja feldulni, megrabolni a családi boldogság szentélyét, ott terem, ott áll azonnal az a megnevezhetlen szívjóság, mint egy örökös Cherub a mennyország ajtaján, és nem engedi, hogy csendes, hogy boldog családi életében a boszu vagy harag mérges kigyói csusszanak be s ott duljanak és pusztítsanak.

A jó nő őrző angyala gyermekeinek, mert önfeláldozó gondossága, anyai ébersége nemes életet ad, de az életbe melegséget, tisztaságot, szentséget is lehel, hogy utánna fedhetetlen erkölcsü sarjadék maradjon fenn, s hirdesse az anyai szerelmet, még akkor is, midőn már az mint a lobogó gyertya szál végig égett s kialudt.

Ah mennyi álmatlan éjszakák, mennyi gondok beszélnek erről s tesznek tanúságot csak egy rövid életen keresztül is. Hányszor mozdul meg az a rengő bölcső, hányat fordul, sőt hányat lehel benne az a kis angyal csecsemő, az édesanyai szem, az édesanyai szív azt mind észreveszi, mind látja, mind tudja. Ha járni kezd, ha menni tanul a kised, hogy botlásában, esésében el ne vesszen, nyomorékká ne legyen; még akkor is az édesanyai őrszellem vezeti és védi.

Hogy a gyermek szépen fejlődjék, teste, lelke ép legyen, még az ifju is, hogy sima pályáján veszély nélkül haladhasson s bűnök örvényébe ne temesse magát, mindez egy jó, ogy gondos édesanyának köszönhető. Igen! őrző angyal a jó nő, őrző angyala gyermekeinek. Isten azért adta őket, azért rendelte gyermekeik mellé, hogy lennének az ő látható földi képviselői és szerelmök édes gyümölcszeiben áldassék meg a föld és előpitvara lenne a siron tul ránk váró zavartalan örömök hosszának, a mennyországának.

A jó nő őrző angyal az élet minden viszonyaiban, mert az oltáron, melynek tüzeit rakja és élesztgeti, az atyafiúi tiszta szeretet, az önzetlen barátság fényes lángja ég, vigyáz és őrökdi gondosan, hogy a félreértés, az önzés, a harag és irigység vagy rosz akarat mérges dudvát ne dobálhasson arra, hogy fojtó gőzében elfonnyadjon a rokonszeretet, a barátság, testvériség, atyafiság az égnek e nemes növényei s helyén a nagyravágyás, gög, irigység és boszu fattyu hajtásai mint ördögi mérges plánták sarjadzanak fel.

Oh drága jó nők! gazdag kincsbánya a ti sziveitek, örömeiben adott nekünk az ég, jó kedvében vigasztalásul az Istenség, belöle ásatnak ki a földi jólét és boldogság drága kincsei, a női hűség és szerelem gyémántkövei, az anyai érzet aranygyöngyei, a rokonszeretet, barátság, szívjóság, jóillatu virágai... Oh mért kell a drága kincses bányának kifogyni, mért kell beomlani, söszedölni az aknának, hogy hozzáférhetlenné tés-

senek vagy egészen és örökre el is temettessenek a drága kincsek, a nemes érczek?!!

És ti gyászoló hivesek! feleletet vártok e nagy, e fontos kérdésre? Azért! Mert el kell mulni mindennek, ami földi, vissza kell térni elébb utóbb a porba, amelyből vétetett, amint írva van: az ég és föld elmulnak, s összeomlásával a sárháznak, a porhüvelynek az azt éltető szellem, az anygali tiszta lélek is elszáll s vissza megy eredeti kutfejéhez, az Istenhez.

Igy omlott össze a sárház, a nemes porhüvely, a természet törvényeinek alapján magának az Urnak parancsoló szavára, melyet e sötét koporsó takar, így dült be a kincses bánya, eltemetve magával drága érceit, melyek oly becsesek valának s méltók arra, hogy még soká fennragyogjanak közöttünk. — így dőlt sirba e drága kincsek tulajdonosa, Szöllösi Zsófia urnő, Pap Zsigmond császári ref. lelkész szeretett neje, házának, magának és gyermekeinek őrangyala, életének 54, boldog házasságának 30-ik évében oly sok szerető szív méltó bánatára

Ugy van! gyászoló bánatos férje az idvezültnek, elaludt kedvesedben házadnak, magadnak és gyermekeidnek őrző angyalát vesztetted el. S ha igaz az, hogy amely házból eltávoznak az angyalok, ott zürzavar, sötétség és nyomor ütök fel rémes sátorukat, úgy félhetsz te is valóban, hogy házadban a rendetlenség, szived földi mennyországában a sötétség, egész valódban a bánat és fájdalom ijesztő képei dulkan és emésztenek.

Oh bizony, méltó hát a te bánatod, méltán hullanak könnyeid a koporsóra, mely sz. angyalod portestét takarja, nem is szándékom visszafojtani azokat, ez az utolsó sz. adó, melylyel szerelme, hűsége és jósága árát, mivel 30 éven át boldogita, ma lefizeted, megadod.

De midőn ezt már lefizetted, a kép sötét oldala mellett a világosabbat is elődbe tárnom kell, hogy abba is bele nézz, megbirják azt a te erős és hitteljes szemeid, hogy onnan megnyugvást, vigasztalást merits, hisz te az ur titkainak sáfára, az anyaszentegyház egyik hű szolgája vagy, ki az élet mulandó voltát ismered, tanítod, a fájó sebeket begyógyítod, a sérelmes sziveket megvigasztalod.

Tenger lehetne a könnyekből, melyeket hosszú lelkeszi pályád alatt édes vigasztalásoddal felszárítottál, hegyekké nőhetnének a megtört szivek, melyeket biztató szavaiddal felemeltél, illő tehát, sőt kötelesség, hogy a magad számára is merits azon jóltevő forrásból, és keress, találj abban fájdalmaid enyhítésére nyugodalmat és vigasztalást. Igen! nyugalmat és vigasztalást, mert ha bár elhagyott is e földre nézve elaludt kedvesed, de szelleme mint egy láthatatlan égi angyal ezután is folyvást veled, és mindig melletted van, hogy szived meg ne törjön, lelked össze ne roskadjon a teher alatt; most utoljára megcsókol s ez elváló sz. csókban megköszönve a te édes szerelmedet, egész életében, de kivált betegségében vele éreztetett hűségedet, jóságodat, — még hosszúra

nyuló életedre, lelki, testi erőt, vidámságot és boldogságot kíván. Isten veled.

Ti is kedves gyermekei, kik megnevezhetetlen fájdalommal és keserőséggel állatok jó édes anyátok koporsója mellett, bár itt hágy is benneteket, azzal a tudattal ereszsétek el ötet, hogy örökös szemei ezután is folyvást rajtatok lesznek, vigyáznak rátok, figyelemmel nézve, kísérve minden lépéseiteket, hogy azon ösvényen, az erény és erkölcs ösvényén, melyet az ő gondos szemei kijelöltek, a melyen az ő anyai szelid kezei már vezetni elkezdettek, annál biztosabban haladhatatok s mint szerelme gyümölcsei, kiket édes anyai örömeiben a Grachusok anyjaként oly büszkén nevezett ékességeinek, kedvesek legyetek mint az Isten, mint az élet előtt. Most Istennek ajánlva s áldását kérve rátok kedveseitekkel együtt, megcsókol benneteket, csókoljátok vissza az egykor oly kedves zenéjü hideg ajkát, bölcsen vezető fagyos kezeit, leróva benne a gyermeki kegyelet, hála és tisztelet szt. adóját. Isten veletek.

Végre minden egyéb rokonok, ismerősök, jóbarátok, végmeztisztelők, kik nemes részvétellel áldoztok az elaludt drága nő kedves emlékének s fájdalommal váltok meg az üdvezült halottól, fogadjátok annak jó kívánatát s buzgó áldását mindnyájan, mellyel kívánja; Isten a kegyelemnek atyja adjon tinektek a földön zavartalan örömeiket, állandó jólétet és boldogságot, az élet után örök jutalmat és üdvösséget. Isten veletek.

Majd imádkozzunk ekkép.

Kovács János,
ev. ref. lelk.

H I R E K.

— **Páter Péternek!** Jobban megrágd a tollat atyámfia ha valamit irsz. — Nincs annál veszedelmesebb mint valamit csak úgy taláalomra állítani. A gyomai híveink még nem felejtették el a Gal. 2. 20. megírottakat, ugyanazért itt hire sincs az unitarizmusnak. Mi — Garzó társammal szolgálunk híven, buzgón annak nevében a ki megfeszítettet, s roppant templomunk mindig tele van, temetéseink népesek, s a szomszéd m. berényi revoltánsok esete itt általános megbotránkozást szült. Majd Makóról is megkapod a választ. Gyoma, 1889. jan. 14. Kálmán Farkas, az egyház egyik lelkésze.

— **Következő levelet vettük:** Igen tisztelt szerkesztő ur! Becses lapjának f. é. 3-ik számában, Makóról, mint az unitarizmus egyik fészkéről van említés téve. Ennek ellenében a valósághoz híven kijelentem: hogy ama közlemény írója nem jól van informálva, mert városunkban, illetőleg az itteni ev. ref. gyülekezetben, az unitárius mozgolódásnak semmi nyoma sem észlelhető. Ennyit helyreigazításul! Makón, 1889. jan. 5. Teljes tisztelettel Csécsi Miklós, ev. ref. lelkész.

— **Gyászhir.** Pap Zsigmond, császári ev. reform.

lelkész és gyermekei: Elemér és Lenke s ennek férje dr. Virágh Gyula az összes rokonság nevében szomorú szívvel jelentik forrón szeretett kedves neje, illetve édesanyjuk Pap Zsigmondné, szül. Szöllősy Zsófia asszonynak folyó évi január 27-én reggeli 5 órakor, életének 54-ik boldog házasságának 30-ik évében történt elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó évi január hó 29-én délután 2 órakor fognak nyugalomra tétetni. Császár, 1889 január hó 27. Áldás a legjobb nő és anya hamvaira! Vigasztalja meg az Ur gyászszal sujtott kedves barátunkat. Temetése az elhunyt kedves nőnek január 29-én délután 2 órakor nagy közönség gyászoló részvéte mellett ment végbe; a koporsó mellett Kovács János dadi lelkész, a sirnál Mészáros Károly mocsai lelkész mondtak megható gyászbeszédeket. Kovács gyászbeszédét lapunk mai tárczája hozza.

— **A pápai egyházmegyében** levő takácsi ev. ref. egyház f. hó 23-án Szekeres Mihály esperes lelkész elnöklete alatt tartott népes közgyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy 1791-ik évben épített templomát újraépíti és a gonáival ellátja. Szép jele a vallásos buzgóságnak!

— **A takácsi orgonára** Nagy. Sz. Ignáczné ö nagysága 25 forintot kegyeskedett ajándékozni. Fogadja e helyen is az egyházi közönség köszönetét.

— **Az olvasó körök,** a pápavidéki közművelődési egyesület buzdítására szaporodnak. Így állt fel Takácsin, Adorjánházán. Ez utóbbi a Magyar prot. irodalmi társaság rendes tagjai közé is ohajt beiratkozni. Éljenek.

— **A barsi egyházmegye** káplánt keresett a 4-ik helyre, és nem kapott az egyházmegyéknél.

— **A pápai egyházmegyében** daczára a képezdéknek oly nagy az okleveles tanítók hiánya, hogy e tanévben 4 tanítói oklevéllel bíró s. lelkész teljesíti a tanítást 180—200 forint díj mellett. Jól esik ez az eddig 50 forintért szolgált káplán uraknak.

— **A tápai egyház** megüresült lelkészi hivatalára jövő hóban pályázat hirdettetik.

— **Tudósítás Révész Imre egyházi beszédeiről.** Részint előfizetések igen lassu gyülekezése, részint az itteni nyomdai viszonyok miatt, valamivel későbbben, mint ígértem, t. i. márczius hó közepére lesz a tisztelt előfizetők kezén az első temetési beszédeket és imákat tartalmazó kötet, melyet 3—4 havi időközökben a másik két kötetet is kövtni fog. Mindazokat, kik előfizetőként, jelentkeztek, de az illető díjat még eddig be nem küldték, tisztelettel kérem az előfizetési összegnek f. február hó 20-ig leendő beküldésére; különben a rájuk nézve költséges, reám nézve pedig alkalmatlan utánvétel utján lesznek kénytelen példányaikat expediálni. Azon tisztelt előfizetők pedig, akik csak egy kötetre küldötték be az 1 frt 20 kr összeget, a másik két kötetre is bármikor előfizethetnek 1 forint 20 krajcárjával. Különben az előfizetés (mind a három kötetre 3 frt 20 kr.) az első kötet megjelenéseig nyitva áll; azontul már csakis a magasabb bolti áron lesz a munka megkapható. Pápa, 1889. jan. 20. Révész Kálmán.

— **A dunántúli főt.** egyházkerület a polgári vitás ügyben a tatai egyházmegyét delegálta. Elvárjuk a nevezett egyházmegyétől, hogy a feldult egyházban az előjáróságot fogja mielőbb szervezni, a lelkészt mert fegyelmi vizsgálat alatt áll, hivatalos működése alól fölmenti s administrátorral látja el, és a lemondott presbiterek által kényszer útján befizetett 40—40 forintot visszafizetteti, általában az egyre folyamatban levő átterést megszünteti s az áttérteket is visszahozza. Adja Isten!

— **A kálózi** népes egyház Fehérmegyében hirszerint Puskás István csózi lelkész urat akarja lelkészül választani.

— **A miskolci ev. ref. leánynevelő-intézet** megnyerte az államtól a sürgetett nyilvánossági jogot. M. hó 3-dikán Gönczy Pál meglátogatta a nevezett derék intézetet, mely alkalommal a kíséretében levő Kun Bertalan ref. püspöknek ekként nyilatkozott az iskola nyilvánossági igényeiről: „Az egyházkerületi leánynevelő-intézet eddig is nyilvános felekezeti leányiskola volt, oly nagytekintélyű erkölcsi testület által fenntartva, minő az egyházkerület; mostani színvonalra emelkedésével pedig teljesen egyenlő rangu az állam által fenntartott polgári vagy felső leányiskolákkal. A mi a felvételi vizsgát illeti, melyet a képezdében felveendő növendékeknek tenni kell, arra nézve nincs semmi kivétel, tőlünk jönnek-e a növendékek, vagy az állami iskolákból, mindenki vizsgát tartozik tenni kivétel nélkül.“ Ki van tehát mondva, hogy a miskolci ref. egyházkerületi leánynevelő-intézet nyilvános joggal bíró felekezeti felső leányiskola, melynek növendékei épen oly joggal mehetnek a képezdékbe, készülhetnek a postához és távirdához, mint az állami polgári vagy felső leányiskolák növendékei, bizonyítványait épen úgy tekinti a miniszterium, mint amazokét.

— **A magyar országos ref. egyházi közalap** végrehajtó bizottsága február 5-én kezdi meg Beöthy Zsigmond főrendiházi tag elnökle alatt üléseit, melyekben az egyes egyházközségek és lelkészek segélykérévényei fognak tárgyalatni.

— **A turini remete temploma.** Tállya város ág. hitv. evangélikus temploma nagyon szegényes épület, a melynek repedező falairól egyre hull a vakolat, s bizony nem nagy idő kérdése, hogy a vagyontalan egyház tehetetlensége folytán még igénytelenebb rommá váljon. Pedig ez a templom jobb sorsra érdemes. Méltó arra, hogy az egész ország vallásfelekezeti különbség nélkül hozzájáruljon hazafiúi áldozatával ahhoz, hogy isten diszes házává alakíttassék mert a templomban keresztelték meg 1802. évi

szeptember havában Kossuth Lajost. A templom építésének százéves jubileumától mindössze csak két év választ el. Az egyház hazafias hívei már megpendítették az eszmét, hogy ez alkalomra templomukat renoválják, s falába nagy hazánkfia nevét viselő emléktáblát illesztenek. Csakhogy erre az egyház saját erejéből nem képes. A kinek módjában van, hogy a nemes célt előmozdítsa: hazafias tettet követ el, ha a derék tállyaiak kezdeményezéséhez hozzájárul adományával.

— **A tatai ref. egyházmegye** folyó évi február hó 13—14-én Tatában a polgári vitás ügyben előbb ad hoc gyűlést, utána tanácsbirói széklet tart, a polgári lelkész és előjárók is meg vannak ide idézve; a gyűlés lefolyását tudatni fogjuk olvasóinkkal.

— **Püspöki rendelet.** Rudolf trónörökös ő Felségének közfájdalmunkra elhunytá alkalomából fölkérem a dunántúli ev. ref. egyházkerület összes egyházait arra, hogy: 1. A középületekre azonnal gyászlobogót tűzzenek ki. 2. A temetés napjának reggelén a templomban gyászima tartassék. 3. A temetés napján azon órában, melyben a temetés végbe megy, a hangok huzassanak meg. 4. A temetés napján az iskolában az előadás szüneteljen. Komárom, 1889. február 1. Pap Gábor ev. ref. püspök.

— **Az etei** lelkészi állomásra Rácz Károly, Kovács János, Kecskeméthy Jenő lelkészek jelöltettek ki.

— **Ki protestáns?** Erre a kérdésre egy anglikán, tehát angol katolikus pap így felel: „minden próféta, az igazságnak minden hirdetője eleitől fogva protestáns volt — vagyis kénytelen volt felemelni tiltakozó szavát kora bűne és gonoszsága ellen. Azok a hamis próféták, akik békeességet hirdetnek, akkor a mikor nincs béke — nem protestánsok, de a ki fenhargon hirdeti, hogy a gonosznak nincs s nem lesz békesége, ez e tette által protestáns, a mikor azt mondja „ne tedd.“ Igaz, hogy olyan protestantizmus is van, amely nem egyéb tagadásnál, de igazi protestantizmus az igazságnak az a kijelentése, a mely önként magával hozza az ellenzést mindannak, a mi az igazsággal ellenkezik.“

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Pereszlényi János.